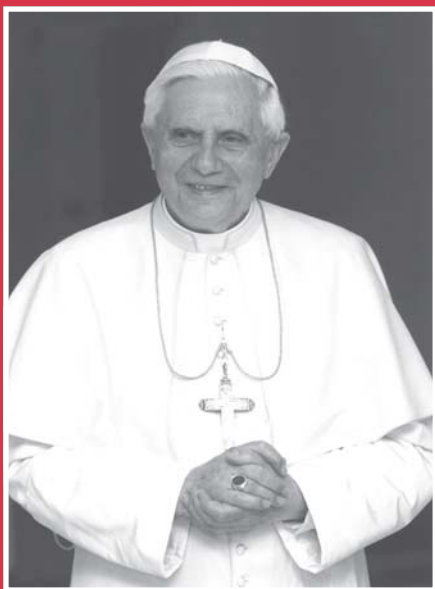

KOORGELEIDE

uitgave van de afdeling bisdom Roermond van de
Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging

Redactie-adres: Postbus 470, 6040 AL Roermond

**nummer 72,
september 2005**

In dit nummer van Koorgeleide ...

- 3 Ten geleide
- 4 Van het secretariaat
- 5 In gesprek met Ad Voesten
- 6 Paus Benedictus XVI en de kerkmuziek
- 9 Kerkmuziek in de praktijk
- 11 Vanaf de orgelbank
- 12 Pachelbel als orgelcomponist
- 14 Kerkmuziek op de elektronische snelweg XVI
- 15 Toelichting bij de Do-UT-DES muziekbladen
DO-UT-DES muziekbladen
- 17 Afscheid Gerard van Buul
- 18 KGL Bibliotheek Nieuws
- 21 VNK-INFO
- 23 Nieuws alla breve
- 24 Jaarverslag 2004 NSGV Roermond
- 26 KIA-KIM- en Cursusverslagen
- 28 Activiteitenagenda
- 30 Jubilea / onderscheidingen
Salariëring kerkmusici
- 31 Zo is het toevallig ook nog eens ...

Koorsecretaris - dirigent - organist

- Aan alle parochiegeestelijken wordt één exemplaar van 'Koorgeleide' toegezonden.
- Elke koorsecretaris in de parochies ontvangt eveneens één exemplaar om dit binnen het koor te laten rouleren. **Mocht de adressering van het koorsecretariaat niet (meer) juist zijn, gelieve dit dan te melden aan het diocesaan secretariaat NSGV.**
- Een persoonlijk abonnement voor 2 nummers per jaargang is mogelijk door € 7,- per jaar over te maken op ons postbanknummer (zie onder.)

LEDEN VAN HET ALGEMEEN BESTUUR DER NEDERLANDSE SINT-GREGORIUS-VERENIGING IN HET BISDOM ROERMOND

Mgr. Dr. Th. Willemsen, vicaris voor Liturgie en kerkmuziek, voorzitter,
Abdijhof 1, 6041 HG Roermond (0475-334997)
Aalm.G. Grond, vice-voorzitter,
Graaf van Hornelaan 5, 6093 BM Heythuysen (0475-494442 tel. en fax)
J. Augenbroe, secretaris,
Laan van Hövell tot Westerflinter 27, 6411 EW Heerlen. (06-53265172,
fax.045-5740496) e-mail: jan.augenbroe@worldmail.nl
Drs. G. Moonen, penningmeester,
Bob Boumanstraat 26, 6042 EH, Roermond (0475-386772 werk)
H. Besselink, Eijkerweg 111,6296 GG Margraten (043-4581657)
G. Franck, Burg.van Rijnsingel 1, 5913 AM Venlo (077-3512412)
J. Halmans-Gommans, Matterhornlaan 13, 5801 KH Venray (0478-583806)
Drs.A van Hout, Leursstraat 5, 6166 CL Geleen (046-4742834)
A. Ramos, Gijs van Aardennestraat 24, 6049 HV Herten (0475-334449)
E. Smeets, Kerkberg 7, 6374 ES Landgraaf (045-5312378)
J. Steijvers, Aldenhoven 28, 6093 HB Heythuysen (0475-496456)
L. Stultiëns, Schaapsweg 25, 6077 CD St.Odiliënberg (0475-533332)
C. Tonnaer, Broekstraat 20, 6085 HG Horn (0475-582276)

Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging in het bisdom Roermond (NSGV):

Postadres: Postbus 470, 6040 AL Roermond (ook voor het aanvragen van onderscheidingen)
Bezoekadres: Swalmerstraat 100, 6041 CZ Roermond (secretariaat en documentatiecentrum zijn op werkdagen te bezoeken, cq. telefonisch te bereiken tussen 14.00 en 17.00 uur)
Telefoon: 0475-386725 / fax: 0475-386797 / e-mail: nsgv@bisdom-roermond.nl
Bankrelaties: Fortis Bank: 22.98.52.599 en Postbank: 1028074, beide t.n.v. 'Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging, postbus 470, 6040 AL Roermond'

Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging (landelijk bureau)

Post- en bezoekadres: Plompetorengracht 3, 3512 CA Utrecht
Telefoon: 030-2331010 /fax: 030-2335680 / e-mail: info@nsgv.nl / www.nsgv.nl

UNISONO

Postadres: Plompetorengracht 3, 3512 CA Utrecht
Telefoon: 030-2335600 / fax: 030-2335680 / e-mail: info@amateurmuziek.nl
Redactie: Aalm.Guido Grond, Rob Peters, Ad Voesten, Marian Verstappen (secr.)
e-mail: koorgeleide@home.nl; postadres zie NSGV Roermond

ISSN 1383 - 7109

Ten geleide

Voor U ligt de eerste uitgave van Koorgeleide in dit jaar: het **JAAR VAN DE EUCHARISTIE**. Diverse omstandigheden zijn debet aan dit late verschijnen. Maar wij zijn verheugd dat dit blad nog kan verschijnen om aan kerkmusici en kerkkoren, maar ook aan pastores en diakens kerkmuzikale en liturgische informatie te verstrekken om de lofzang Gods zo optimaal mogelijk gaande te houden en dat in de geest van de liturgie.

Rob Karsten heeft jammer genoeg afscheid genomen als redactielid. Wij danken hem voor zijn inzet en bijdragen. Door veranderde arbeidsomstandigheden heeft hij keuzes moeten maken.

Het verheugt ons U te melden de toetreding van **twee nieuwe redactieleden**. Allereerst heten wij welkom **Marian Verstappen**. Zij zal de functie vervullen van secretaris en de aanlevering en verwerking van kopij voor Koorgeleide coördineren. Vervolgens **Ad Voesten**, musicus. Hij zal met name vanuit de eigen praktijk artikelen over diverse kerkmuzikale onderwerpen publiceren. U kunt elders in dit blad kennis met hem maken.

De inhoud van dit nummer is wederom gevarieerd. Bijzondere aandacht vragen wij voor het artikel over de nieuwe paus, **Benedictus XVI en de Kerkmuziek**. De rubriek 'Zingt een nieuw lied...' over gezangen en orgelspel tijdens de huwelijksliturgie verschijnt in het volgende nummer 73 (december 2005).

Daar we dringend moeten afslanken worden de verslagen van KIA's, cursussen e.d. slechts in verkorte vorm opgenomen. **De Redactie houdt zich het recht voor om zo nodig stukken in te korten of zelfs niet te plaatsen.**

Hebt U belangstelling voor bepaalde kerkmuzikale, liturgische onderwerpen, meldt het aan de redactie. Wij zullen er aandacht aan besteden in een publicatie of naar reeds in dit blad of elders gepubliceerde artikelen verwijzen of U deze doen toekomen.

Het ligt in de bedoeling om een **inhoudsopgave** uit te geven van nu nog belangrijke artikelen, verschenen vanaf het begin van dit blad, Kerstmis 1952 (Mededelingen/Koorgeleide) tot 2005.

Ook Koorgeleide gaat met de tijd mee. De redactie heeft een **eigen e-mailadres: koorgeleide@home.nl**. Het postadres blijft hetzelfde. Zie colofon, blz. 2.

Uiterlijke datum voor het inleveren van kopij (op floppy of via bovenstaand e-mailadres) voor KGL 73: vóór 1 november a.s.

De Redactie

Van het secretariaat

- In deze editie kunt u weer kennis nemen van het reilen en zeilen van de diocesane NSGV gedurende het afgelopen jaar. Het **Jaarverslag 2004** geeft daartoe een beeld van alle activiteiten die gedurende het verslagjaar werden ont-plooid.
- Wij vragen uw aandacht voor de aan-geboden **cursussen Gregoriaans**, die vanaf september en oktober in res-pectievelijk Stramproy en Susteren wor-den aangeboden.

Steeds opnieuw blijkt, dat er een groeiende belangstelling is voor cursus-sen en studiedagen op het gebied van kerkmuziek.

Hebt u belangstelling voor een of meer van deze activiteiten, schroom niet het even te laten weten aan ons secreta-riaat. Een kort briefje of een telefoontje is voldoende.

Hebt u in dat verband bepaalde wen-sen, laat ook dat even weten. Misschien kan daarmee alsnog bij volgende ge-legenheden rekening worden gehouden. Voorzover ons dat mogelijk is houden wij graag rekening met uw wensen. Onze doelstelling is de kwaliteit van de kerkmuziek zo breed mogelijk te onder-steunen.
- Met dezelfde doelstelling tracht ons **documentatiecentrum**, gehuisvest binnen ons secretariaat aan de Swal-merstraat 100 te Roermond, een taak te vervullen. Bent u aan repertoirever-nieuwing toe? Een bezoek loont. U bent van harte welkom op werkdagen tus-sen 14.00 en 17.00 uur. Als u even een afspraak maakt, kunt u er zeker van zijn, dat iemand aanwezig is die u van dienst kan zijn.
- Ook de activiteiten die voor **organis-ten** op stapel staan komen aan bod. Daarbij wordt ook aandacht geschon-ken aan de gedetailleerde program-ma's van de KNOV-district Limburg(en).
- In augustus 2004 werd in een uitge-breide mailing aan alle koren het ver-zoek gericht om medewerking te willen verlenen aan een **grootschalige in-ventarisatie** van onze koren-bestanden. Veel koren reageerden met-een spontaan. Andere moesten met een tweede en zelfs met een derde verzoek tot medewerking worden aangespoord. Per 1 september j.l. rekenden wij op de gevraagde gegevens van de 640 be-naderde koren. Enkele koren reageer-den tot nog toe helaas nog steeds niet. Om toch onze gegevens compleet te krijgen, zullen de achterblijvers alsnog telefonisch worden benaderd. Wij ho-pen u in de volgende editie van Koor-geleide nader en volledig te kunnen rapporteren over het totaalresultaat.
- Regelmatig ontvangen wij (soms veel) **post retour** wegens het ontbreken van een juiste adressering. Door ons steeds van alle adreswijzigingen te voorzien kunnen zinloos werk en kosten worden bespaard. Mogen wij ook in dat verband op uw medewerking rekenen?

Jan Augenbroe,
secretaris

In gesprek met Ad Voesten

Ad Voesten werd in 1963 te Grubbenvorst geboren. Na zijn middelbare schoolopleiding volgde hij aan het conservatorium te Maastricht de opleiding kerkorgel en koordirectie.

Al tijdens zijn studie bouwde hij een koorpraktijk op waarin hij tot op heden werkzaam is. Hij geeft leiding aan diverse soorten koren, klein en groot, op allerlei niveau's en met diverse begeleidingsvormen.

Tevens is hij als organist / dirigent verbonden aan de in 2001 schitterend gerenoveerde Aldegundis kerk in Maasbree alwaar hij beschikt over twee orgels.

In 2001 en 2002 volgde Ad een meesterkursus Barokinterpretatie bij Jos van Veldhoven en Huub Ehlen.

Verder houdt hij zich bezig met compositie wat in het verleden resulteerde in de uitgave van twee koorwerken bij uitgeverij Annie Bank b.v.

Als componist is hij sterk praktijkgericht en schrijft vaak voor bepaalde koren of speciale gelegenheden nieuwe muziek. Vermeldenswaardige werken zijn het "Laudate Dominum" voor vrouwenkoor en drie accordeons en de muziektheaterproducties "Requiem voor een vrouw alleen..." (muziek op tekst van het "Dies Irae" voor vrouwenkoor en solo accordeon) en "Ecce homo" (muziek voor solo bariton passend en verweven met de muziek van de kruiswegstaties voor orgel van Marcel Dupré) uitgevoerd in theater "de Garage" te Venlo in respectievelijk 2000 en 2003.

Samen met Gerard Franck en regisseur Hugo Weerens werkt hij aan de ontwikkeling van muziektheaterproducties binnen het "Festival Religieuze Muziek" te Venlo.

In 2005 is hij in samenwerking met het dekenaat Horst als docent begonnen met een kerkorgel-opleiding voor beginnende organisten. Naast de opleiding tot praktisch organist heeft men ook de mogelijkheid een kerkmuzikale cursus theorie te volgen.

Paus Benedictus XVI en de kerkmuziek

Inleiding

Joseph Kardinaal Ratzinger is op 19 april 2005 na een kort conclaaf tot paus gekozen. Hij nam daarbij de naam aan van Benedictus XVI. Voordat hij tot paus werd gekozen heeft hij veel gepubliceerd, naar men zegt zo'n veertigtal werken. Als professor aan de Universiteit van Regensburg vooral theologische, wetenschappelijke werken. Later als kardinaal en prefect van de Congregatie van de Geloofsleer ook kerkelijke documenten en zelfs spirituele geschriften. ("Het zout der aarde")

In de verscheidenheid van onderwerpen is zijn aandacht voor de liturgie opmerkelijk te noemen. Heel bekend is zijn boek "Der Geist der Liturgie", dat in 2000 verscheen, waarin hij een oproep doet tot een nieuwe liturgische beweging.

Binnen deze aandacht voor de liturgie neemt zijn belangstelling voor de kerkmuziek een heel bijzondere plaats in. Uit documentaires en uitzendingen is bekend, dat hij zelf graag piano speelt. We kunnen aannemen dat hij uit een muzikaal gezin stamt. Gezien het feit ook dat zijn priesterbroer Georg jarenlang dirigent is geweest van de bekende Regensburger Domspatzen.

Enkele van de belangrijkste geschriften over de kerkmuziek willen we hier behandelen.

Das Fest des Glaubens

In 1981, nog juist voordat hij Prefect van de Congregatie van de Geloofsleer werd, schreef Ratzinger al een boek over de liturgie onder de titel "Das Fest des Glaubens".¹

Ratzinger ziet Kerkmuziek altijd in nauwe samenhang met liturgie en theologie. In "Das Fest des Glaubens" behandelt hij dit thema in een hoofdstuk onder de titel: "Zur theologischen Grundlegung der Kirchenmusik".

Allereerst behandelt hij de vraag of kerkmuziek überhaupt wel thuis hoort in de liturgie. Na het Concilie meenden sommigen dat de zogenaamde "kunstmuziek" niet geschikt zou zijn voor de liturgie. Maar alleen nog de "gebruiksmuziek", waarmee dan vooral de samenhang bedoeld is. Hij constateert dus een duidelijke spanning tussen kunstmuziek en gebruiksmuziek.

De Kerkvaders waren aanvankelijk ook vaak tegenstander van instrumenten en zelfs van zang in de liturgie, omdat er zo een te grote overeenkomst met de tempeldienst zou zijn, en ook omdat de christen God meer met de geest dan met de mond moet eren. (vgl. Kol. 3,6) Maar het is duidelijk vanuit de bijbel, dat er vanaf het begin al gezongen is in de christelijke eredienst.

Zo mogen we aannemen dat ook tijdens het Laatste Avondmaal de gebruikelijke psalmen werden gezongen, zoals ook in de jonge Kerk die nog dicht tegen de joodse eredienst aanleunde. Al snel werden hier gezangen aan toegevoegd, waaronder ook de bekende nieuwtestamentische hymnen.²

Thomas van Aquino (1225-1274) geeft een theologische grondslag voor de kerkmuziek. Hij laat zien dat de vreugde van het samen God lofprijzen, zoals dat in de psalmen vaak gebeurt, rechtvaardiging genoeg is voor de liturgische zang. In de vreugde komt Gods heerlijkheid tegenwoordig. En door de lofprijzing van God stijgt de mens op naar God.

Op grond van een verkeerd uitgelegde "participatio actiosa" (daadwerkelijke deelname) van het hele Godsvolk denken velen dat samenzang de enige vorm kan zijn in de liturgie. Alsof altijd allen moeten handelen en alsof we niet daadwerkelijk zouden kunnen deelnemen door te luisteren. Ratzinger pleit er dan ook voor dat kunstmuziek haar plaats heeft in de liturgie. Omdat de Kerk ook "eine Heimstatt des Schönen" (thuisplaats van Schoonheid) moet zijn.

Liturgie en kerkmuziek

Op het congres van de CIMS³ in 1985 heeft kardinaal Joseph Ratzinger op uitnodiging van de organisatie een openingsrede gehouden over Liturgie en Musica Sacra. Het was een theologisch gefundeerde uiteenzetting over het verband tussen Christus, Kerk en Liturgie. Kerkmuziek is een geïntegreerd onderdeel van de liturgie, omdat ze hetzelfde doel heeft, namelijk "de verheerlijking van God en de heiliging van de gelovigen".⁴ Daarom zal kerkmuziek dus ook onderdeel moeten zijn van die dialoog tussen Vader, Zoon en H. Geest. Liturgie en kerkmuziek moeten vooral het "Sursum Corda" (Verheft Uw harten) bewerken zoals Ratzinger dat graag noemt, met andere woorden moeten de mensen helpen zich tot God te verheffen.

Niet alle muziek is daar geschikt voor.

"Waar is echter, dat de muziek, die de aanbidding "in Geest en Waarheid" dient, niet ritmische extase, niet zinnelijke suggestie of bedwelming, niet subjectief gevoelsgeluk, niet oppervlakkig vermaak kan zijn, maar een boodschap toegevoegd is, een omvattend geestelijk en in hoogste zin redelijk getuigenis."

Daarom wijst hij ook rockmuziek af, maar ook "Agitationsmusik" (muziek die mensen aanzet tot verschillende collectieve doeleinden), zinnelijke muziek (muziek, die mensen tot erotische of zinnelijke lustgevoelens brengt), loutere amusementsmuziek (die eigenlijk niets wil meedelen, maar alleen de stilte wil doorbreken) en rationalistische muziek, zoals veel dorre "katechismusliederen" en veel in commissies geconstrueerde gezangen.

Maar tegelijk geeft hij ook aan in welke richting men moet zoeken om nieuwe kerkmuziek te schrijven.

Hij geeft daarvoor twee wegwijzers. Allereerst moet liturgische muziek wat haar innerlijk karakter betreft voldoen aan de eis van de grote liturgische teksten van de H. Mis: Kyrie, Gloria etc. En de tweede wegwijzer is de verwijzing naar het gregoriaans en Palestrina, daarbij aansluitend bij het Concilie, dat het gregoriaans erkent als eigen aan de Romeinse liturgie, terwijl ook andere soorten kerkmuziek met name de polyfonie, niet worden uitgesloten, mits ze beantwoorden aan de geest van de liturgische handeling.⁵

Der Geist der Liturgie

In "Der Geist der Liturgie" (2000)⁶ komt Ratzinger nog eens terug op de kerkmuziek.

Vanuit het Oude Testament en het Christusmysterie legt hij een theologisch fundament voor de zang in de liturgie. Praktisch gezien worden psalmen, die de belangrijkste gezangen van Israel zijn, nu ook tot de belangrijkste gezangen van de jonge Kerk. Psalmen worden nu samen met Christus gebeden (gezongen). Al snel ontstaan er nieuwe christelijke gezangen en hymnen, aanvankelijk nog gebaseerd op het Oude Testament (zoals het Benedictus en het Magnificat), maar ook in de Bijbel al op geheel christologische teksten. (Joh. 1,1-18; Phil. 2, 6-11; I Tim 3,16) In het Oosten ontwikkelt zich de puur vocale kerkmuziek, later ook meerstemmig. En in het Westen het gregoriaans, dat in haar eenstemmigheid tot grote bloei komt. In de late Middeleeuwen ontstaat de meerstemmigheid, de polyfonie, en doen muziekinstrumenten (weer) hun intrede in de liturgie. Het is het moment dat liturgische muziek niet meer ontstaat vanuit het gebed, maar ze voert door de

autonomie van de kunstmuziek van de liturgie weg. Ze wordt doel op zich. Het Concilie van Trente probeert daarom kerkmuziek weer terug te brengen naar tekstbetrokkenheid, en beperkt ook het gebruik van instrumenten. Ook wordt het verschil tussen wereldlijke en sacrale muziek duidelijk onderscheiden. Later zal in de barok en de romantiek het gevaar weer opduiken van het virtuozen-dom, van de ijdelheid van het kunnen, zodat de muziek niet meer dienend is aan het geheel van de liturgie, maar zelf op de voorgrond wil treden. Pius X zal daarom het gregoriaans en de polyfonie tot maatstaf maken van liturgische muziek om het opera-achtige, dat het sacrale overwoekert, uit te bannen. En ook om een duidelijk onderscheid te maken tussen liturgische muziek en religieuze muziek in het algemeen.

Ratzinger besluit met drie punten, die van toepassing zijn op echte liturgische muziek.

1. Liturgische muziek is gefundeerd in een bijbels geloof en daarom is er een duidelijk overwicht van het woord. Ze is een hogere manier van verkondiging. Door die woordbetrokkenheid is er sprake van een voorrang van het zingen op instrumentale muziek. De bijbelse en liturgische teksten zijn maatgevend voor nieuwe liturgische muziek. Niet in de zin dat er geen nieuwe liederen zouden mogen worden gemaakt, maar ze moeten zich oriënteren op die teksten en zich erdoor laten inspireren.
2. Het bidden, zingen en spelen voor God is een gave van de H. Geest. (vgl. Rom. 8,26) Niet elke soort muziek is geschikt voor de liturgie. Maatstaf is of het zich

om de H. Geest handelt of om “Ungeist”. Of ze helpt om de harten te verheffen (Sursum corda) naar God, naar Christus.

3. Hij benadrukt tenslotte het kosmische karakter van de liturgische muziek: wij zingen met de engelen! Dit kosmisch karakter is gegrond in de Christus-betrokkenheid van de hele christelijke cultus. Elke echte kunst en dus ook kerkmuziek is benadering van de Kunstenaar, die Christus is, de Schepper-Geest. Dit tegenover de huidige opvatting van muziek als pure subjectiviteit en als alleen maar uitdrukking van de wil.

Pastoor Drs. A. van Hout

Noten:

- ¹ J. kardinaal Ratzinger, *Das Fest des Glaubens*, Johannes Verlag, 1981, blz. 86-111
- ² Fil. 2,5vv; Ef. 2,14-16
- ³ VIIIe Conventus Internationalis Musicae Sacrae in Rome, 1985. art. J. Ratzinger, *Liturgie und Musica Sacra*, in: *Christus in ecclesia cantat*, 1985, blz. 60-74.
- ⁴ *Sacrosanctum Concilium*, 113.
- ⁵ *Sacr. Conc.* 116
- ⁶ *Musik und Liturgie*, Deel III, Hoofdstuk 2, in: J. kardinaal Ratzinger, *Der Geist der Liturgie*, blz. 117-134.

Kerkmuziek in de praktijk

DE KERKMUZIKALE BALANS TUSSEN OUD EN NIEUW

Het gezongen koorgebed in het gregoriaans is de meest pure muzikale beleving van het Woord Gods. De ontwikkeling van het gregoriaans heeft geleid tot een veelkleurig palet aan gezangen en het is boeiend om de ontwikkeling hierin muzikaal te beleven.

In de kerk van nu zijn in het algemeen het gregoriaans en de latijnse kerkmuziek de plaats gaan delen met liturgische gezangen in de eigen taal. Dit is een ontwikkeling die van grote positieve betekenis is geweest om de liturgie en de kerk zelf dichterbij de gelovigen te brengen. In Nederland zijn dankzij de teksten van onder meer Huub Oosterhuis, Willem Barnard, Henk Jongerius en de psalm-

berijmingen van Ida Gerhardt liturgische gezangen aan ons repertoire toegevoegd die ons geloof kunnen versterken en nieuwe impulsen geven.

De directe band tussen de eigen taal en het gezongen woord en de interpretatie daarvan, is een belangrijke factor geweest om na Vaticanum II deze weg van ‘de liturgie in de eigen taal’ te gaan. En het gregoriaans dan?

Volgens sommigen is dat verkwanseld en helemaal verdwenen.

Waarheid of misplaatst gevoel?

De gregoriaanse traditie leeft nog steeds, zo is mijn ervaring. Veel schola's en koren zingen nog geheel of gedeeltelijk gregoriaans.

In uitvaartdiensten wordt nog regelmatig de voorkeur voor een gregoriaanse requiemmis uitgesproken. Gelukkig kan menig koor dat de uitvaartliturgie mee- verzorgt hieraan voldoen.

Maar dan, hoe krijg je die link naar je eigen taal, je eigen woord?

Sommige schola's zijn daarin heel inventief en klantgericht te werk gegaan. Zo heeft de Schola Vivus Cantus uit Aken op haar website altijd een volledig overzicht van de gezangen van de viering en de vertaling hiervan.

De uitvoeringspraktijk van deze schola richt zich op de semiologische interpretaties en de internationaal gepubliceerde restitutievoorstellen op basis van vergelijkend onderzoek van handschriften. Dit leidt in ieder geval tot een levendige interpretatie, waarbij tekst en klank tot optimale eenheid komen. Oude kerkmuziek die leeft in de nieuwe tijd!

Deze weg om kerkmuziek tot leven te brengen vraagt veel studie en inzet, niet alleen van de koorleden, maar bovenal van de dirigent.

In de kerkmuzikale ervaringen van het afgelopen halfjaar waren er momenten waarop ik hoopte op een neerdalende kerkmuzikale Geest die dirigent en koor zou wakker schudden en nieuw élan ge-

ven. Élan om te studeren op repertoire voor het liturgisch thema van dat moment, of zelfs het thema van de zondag. Platgetreden paden van algemeenheden als “we zingen liedjes die we altijd al gezongen hebben” en “het volk zingt anders niet mee” zouden eindelijk eens verlaten moeten worden om liturgie en kerkmuziek tot een eenheid te brengen.

Dat dit kan, bewijzen de vele koren en dirigenten die energie en inzet tonen om dat te verwezenlijken.

En toch, er zijn ook andere nieuwe impulsen. Zo nam ik deel aan een zaterdag-middag-workshop gospelzingen; het ingestudeerde diende om de H.Mis mee te verzorgen.

Zo'n 60 deelnemers, veelal onbekend voor elkaar, studeerden een boeiend repertoire in en waaierden daarna weer uiteen. Hopelijk net als ik met het gevoel “het kan toch”.

Projectmatig werken in de kerk, het kan voor de kerkmuziek nieuwe wegen openen.

Daar waar koren door vergrijzing en of een te beperkt kerkmuzikaal beleid in de verdrukking komen, kunnen nieuwe loten ontspringen en hun weg gaan: oude en nieuwe wegen.

Laten we kerkmuziek in balans houden.

Rob Karsten

Schilderij “Het laatste Avondmaal”

(achterkant Koorgeleide)

In 1964 vervaardigde de kerkraadse kunstschilder **Piet Moonen** (1910-1982) een schilderij dat het Laatste Avondmaal verbeeldde. Het werk kent een afmeting van 4 meter bij 1.25 m. en werd gebruikt als gevelversiering bij neomistenfeesten.

Momenteel heeft dit schilderij een plaats gekregen in de H.Anthonius van Paduakerk te Bleijerheide en is daar te bewonderen.

Vanaf de orgelbank

Het neusje van de zalm

Organist zijn is een vak.

Naast het bezitten van een gezonde portie muzikale aanleg zijn er vele uren studie op het instrument en kennis van zaken nodig om tot een acceptabel resultaat te komen.

In vroegere tijden golden organisten altijd als het “neusje van de zalm” op muziekgebied.

De organist die alles kon, geen toonsoort te moeilijk, geen transpositie te ver.

Tien eeuwen koorrepertoire en het gregoriaanse missaal kende hij uit zijn hoofd. Bovendien kon hij dat alles, zonder voorbereiding, op verzoek van elke (amateur) dirigent spelen. Dat waren

pas tijden. Zelfs in mijn conservatoriumtijd, en die tijd ligt nog niet zo lang achter ons, was een geveugelde uitspraak van een theorieleraar: “laten we maar koffie gaan drinken want jullie zijn organisten, jullie weten het toch wel”.

Tegenwoordig merken we dat er gebrek aan organisten is. Hoe zou dat toch komen? Hebben wij het misschien veel te druk met de verleidingen van de moderne tijd? Er is zoveel te kiezen om je vrije tijd in te vullen. De kans is klein dat er veel mensen in aanraking komen met het tijdrovende vak van kerkorganist. Want hoe vaak moet je naar de kerk om de rituelen te leren kennen? Hoe vaak moet je het gregoriaanse repertoire horen om het in zijn geheel te kunnen bevatten? Hoe vaak moet je koren begeleiden om een goede begeleider te zijn?

Wat mogen we verwachten van een nieuwe generatie organisten die in de praktijk werkzaam zijn maar niet de benodigde bagage hebben uit vroegere tijden?

Misschien moeten we wel weer een stapje terug zetten in de opleidingen. En beginnen met de welwillende en enthousiaste amateurs die leergierig zijn, maar nog veel te leren hebben.

Organisten die nog moeten ploeteren en zwoegen op de noten en de basistechniek.

Maar het zijn ook diegenen die je kunt vormen tot verantwoorde begeleiders van het eenvoudige kerklied. Verwacht geen muzikale duizendpoten maar harde werkers die vaak door diepe dalen moeten om aan de verwachtingen van de muzikale kerkgemeenschap te voldoen.

Men wil graag het “neusje” van de zalm, maar misschien moeten we beginnen bij de “staart”.

Foto: Randebrock orgel in de parochiekerk Lottum (GG)

Ad Voesten

Johann Pachelbel als orgelcomponist (I)

In 2006 gedenkt de muziekwereld het 250ste geboortjaar van Mozart. Ook Koorgeleide zal hieraan aandacht besteden door een publicatie over de plaats van Mozart's religieuze muziek in de liturgie van vandaag. Dat het in 2006 ook 300 jaar geleden is dat Johann Pachelbel stierf zal veel minder bekend zijn. Niet verwonderlijk, want voor de meeste muziekliefhebbers is deze componist slechts bekend door één enkel stuk: een canon in D.

Pachelbel was een Zuid-Duitse componist van voornamelijk orgelmuziek, en als zodanig was hij een van de belangrijkste directe voorlopers van Johann Sebastian Bach. De invloed van Pachelbel op Bach wordt wel eens onderschat, misschien omdat Pachelbel's invloed subtieler en minder duidelijk aanwijsbaar is dan die van Noord-Duitse componisten als Buxtehude en Böhm. Johann Pachelbel werd in 1653 geboren in Nürnberg. Na zijn muziekstudie in Wenen volgden functies als organist in verschillende plaatsen in Zuid-Duitsland. In 1695 keerde hij definitief terug naar Nürnberg, waar hij tot zijn dood in 1706 verbonden bleef aan de St. Sebaldus-kerk.

De meest in het oor springende kenmerken van Pachelbel's muziek zijn Italiaans aandoende elegantie, ongedwongen vormen en een natuurlijke, effectieve eenvoud. Juist deze kenmerken maken hem tot een aantrekkelijke componist wiens werken zeer goed toepasbaar zijn in de moderne liturgie.

De meeste van zijn werken zijn redelijk eenvoudig te spelen en vallen binnen het bereik van technisch minder begaafde organisten. Die eenvoud is echter bedrieglijk; evenals bij bijvoorbeeld de klaviersonates van Mozart schuilt de moeilijkheid bij Pachelbel niet zozeer in de weergave van de notentekst, maar in de expressie. Pachelbel's muziek kan ondraaglijk academisch en saai klinken als in plaats van een lichte, losse articulatie en levendige tempi gekozen wordt voor getrokken, traag legatospel.

Pachelbel is een van die zeldzame componisten wiens muziek op vrijwel ieder orgel goed te spelen is. Hij stelt geen bijzondere eisen aan dispositie en veelheid van registers; enkele goedklinkende, heldere stemmen zijn al voldoende voor een fraai resultaat. Een uitgebreide pedaaldispositie is ook geen vereiste. Het merendeel van zijn werken is uitstekend met aangehangen pedaal uit te voeren – of zelfs zonder pedaal.

Voordat ik verder ga met een korte bespreking van Pachelbel's belangrijkste orgelwerken, eerst iets over de beschikbaarheid van deze werken in druk.

De volledige orgelwerken zijn verkrijgbaar in zowel moderne Urtext-edities als in herdrukken van oudere, geannoteerde uitgaven. Een interessant alternatief is de onvolprezen website **www.bh2000.net/score/** waar Pachelbel's (bijna) complete oeuvre gratis te downloaden is. Het betreft hier een oude, maar nog steeds zeer bruikbare editie, waarvan het copyright verlopen is, en die legaal verspreid mag worden.

1. Koraalvoorspelen

Deze grote groep orgelwerken, die in de internet-editie 72 stukken omvat, is wellicht Pachelbel's belangrijkste bijdrage aan de muziekgeschiedenis. Hij ontwierp zelf een radicaal nieuwe vorm voor deze voorspelen: een fuga over de eerste regel van de koraalmelodie, die gevolgd wordt door de inzet van het koraalthema in de sopraan of de bas, in lange notenwaarden. Het thema in de bas wordt vrijwel altijd in octaven door het (aangehangen) pedaal verdubbeld.

Deze nieuwe vorm was zo succesvol dat Pachelbel deze zonder veel variatie op het merendeel van zijn koraalvoorspelen toepaste. Hierdoor – en doordat Pachelbel zich nauwelijks liet beïnvloeden door de inhoud van de koraalteksten – lijken veel van deze stukken sterk op elkaar. De oneindige variatie in vorm en tekstexpressie die Bach's koraalmusiek zo uniek maakt, is hier pertinent afwezig. Dit neemt niet weg dat ook Pachelbel's voorspelen, mits goed gedoseerd, uitstekend liturgisch bruikbaar zijn.

Het meeste opmerkelijke koraalvoorspel is wellicht "Allein Gott in der Höh' sei Ehr" (2^e zetting). De stijl is opmerkelijk virtuoos, met obligaat pedaal(!) en snelle zestiende noten in alle stemmen. Ideaal als klein concertstuk, of als "sortie" aan het eind van een misviering in de kersttijd.

2. Koraalvariaties

In de internet-editie van Pachelbel's orgelwerken zijn helaas niet de zeven series koraalvariaties opgenomen, waarschijnlijk omdat deze werken zich in het schemergebied tussen orgel- en klavecimbelmusiek bevinden. De geïnteresseerde organist is hiervoor op bijvoorbeeld de uitgave van Bärenreiter (nr. 1016) aangewezen.

De structuur van deze variaties is gelijkblijvend: een vierstemmig geharmoniseerd koraalthema dat gevolgd wordt door meerdere levendige variaties.

De eerste "koraalpartita's" (zoals dit genre ook wel genoemd wordt) nummer 1, 2, 3, 4 en 6 zijn getuige de typische klavecimbel-figuraties waarschijnlijk niet geschreven voor de kerk, maar voor de huiskamer. De beide andere drie reeksen (nummer 5 en 7) vragen echter om obligaat pedaal en lijken oorspronkelijk voor orgel bedoeld.

Het mooiste is wellicht de uitgebreide partita (12 variaties) op "Christus, der ist mein Leben", vanwege de geslaagde opbouw naar de briljante laatste variaties. De melodie is bij ons beter bekend als "Nu daagt het in het Oosten", en deze variatiereeks leent zich zeer goed voor inleidend orgelspel in de adventstijd.

In de volgende editie van Koorgeleide zullen we ingaan op Pachelbel's vrije, niet-koraalgebonden orgelwerken.

Rob Peters

Fragment uit 'Allein Gott in der Höh' sei Ehr', met de inzet van het thema in het pedaal.

The image displays a musical score for a keyboard instrument, likely an organ, in G major (one sharp). It consists of two systems of staves. The first system shows the right hand playing a melodic line and the left hand playing a bass line. A 'Ped.' marking is placed below the first measure of the left hand, indicating the start of the pedal point. The second system continues the piece, with the right hand playing a more complex, rhythmic pattern and the left hand maintaining the bass line. The score is written in a clear, modern notation style.

(Kerk)muziek

op de elektronische snelweg (XVI)

- **www.eredienstvaardig.nl**

Het tijdschrift voor liturgie en kerkmuziek EREDIENSTVAARDIG heeft op 1 febr. j.l. een eigen website geopend die in de eerste maanden na de lancering meer dan 2000 maal werd bezocht. Via deze website krijgt u toegang tot specifieke aan het tijdschrift gere-

lateerde informatie als extra ondersteuning voor geïnteresseerden en voor lezers van dit blad. Aldaar o.a. inhoudsopgave van het laatste nummer, enkele complete recente artikelen en links naar websites met informatie over liturgie en kerkmuziek. Zet deze website op uw favorietenlijst!

- **www.wlh.nl**

Op de website van de WERKGROEP VOOR LITURGIE HEESWIJK is sinds kort een eigen plek voor 'KINDEREN EN JONGEREN' met tekst voor liturgie, informatie en achtergronden. Zie daarvoor: www.wlh.nl en klik door naar 'kinderen en jongeren'.

- **www.kerkmuziek.be / www.koorenstem.be**

Voor meer uitvoerige gegevens over de TWEDE EDITIE ZINGT JUBILATE, het officiële liedboek van de Vlaamse katholieke kerkgemeenschap. [www.koorenstem](http://www.koorenstem.be) is de website van een samenwerkingsverband tussen drie Vlaamse koorfederaties: Koorfederatie Het Madrigaal, Koorfederatie Vlaanderen en de Vlaamse Federatie van Jonge Koren. Klik bij de Thuispagina op Links en U krijgt een enorme verzameling thematisch gerangschikte links. De moeite waard.

- **www.are-musikverlag.de**

De uitgeverij 'Are Musik Verlag GmbH', Postfach 21 01 43, D-55060 Mainz attendeerde ons 25 maart j.l. op een schrijffout. Het is niet Arne maar Are, zoals foutief vermeld in KGL 71, blz. 27. De uitgeverij deelt tevens mee dat er een nieuwe uitgave in voorbereiding is: Christian Pfarr, Missa pastorale, en inmiddels verschenen zal zijn. Met dank aan de uitgever.

- **www.music-publishers.com**

Dat is de website van de muziekuitgeverij- en handel Feuchtinger te Regensburg.

- **www.code-music.nl**

"Een website waarop je kunt avonturieren. Bij opening kom je op een pagina waarop kerkelijk nieuws staat, b.v. over de paus en nieuws over jongerenkoren-festivals zoals in Rijsbergen. Het beste is om eerst naar de knop links boven te gaan om te lezen waar Code-Music voor staat. Code-Music richt zich op JONGEREN EN MIDDENKOREN en bestaat 'dankzij een internetcommunity'. Dat geeft iets aan van het belang van deze site. Je kunt namelijk goed communiceren en discussiëren via deze site. Onder 'liturgie' staan veel repertoire-suggesties. Verder vind je aankondigingen van allerlei zangersdagen, festivals en cursussen, en een overzicht van partituren. Je kunt als lid ook legale kopieën bestellen. Voor jongerenkoren een reuze website!" (Uit: ons zusterblad Opmaat, jrg.20, nr.3, mei 2005, blz.20)

Solterra

Toelichting

DO-UT-DES-MUZIEKBLADEN

Onder deze naam biedt de diocesane Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging de kerkkoren en kerkmusici van de parochies in het bisdom Roermond als uit te nemen **BIJLAGE** nieuwe composities aan.

De naam is enerzijds muzikaal, anderzijds vormt zij een latijnse zin. Vertaald luidt deze: *"ik geef opdat jij zult geven"*.

Getransponeerd naar onze intentie betekent dit zoveel als: wij als diocesane NSGV bieden U deze muziekbladen aan opdat U er gebruik van zult maken en dit wellicht zult honoreren met

een **bijdrage ter bestrijding van de onkosten**.

U mag de koorcomposities legaal kopiëren en vergroten. Vriendelijk verzoek: Wilt U wel ons secretariaat hiervan met een briefkaart op de hoogte stellen!

Voor gebruik buiten het bisdom is schriftelijke aanvraag om legale kopieën à € 0,25 per blad te verkrijgen verplicht.

Alle composities zijn **copyright** van het eigen fonds USC-Strasbourg/NSGV-Roermond, tenzij anders vermeld.

Aeterna Rex

Ks. J. Surzyński

De Poolse priester-musicus Józef Surzyński (1851-1919) was een van de toonaangevende figuren in de ontwikkeling van de Poolse Katholieke kerkmuziek in de 19^e eeuw. Dit eenvoudige koorwerk is duidelijk gebruiksmuziek. Eenvoudig en welluidend en voorzien van een ondersteunende orgelbegeleiding.

Het lied, gezongen ter ere van het Allerheiligste, looft de eeuwige Koning en Verlosser die de dood heeft overwonnen. Overigens zijn er in de originele tekst meer strofen dan in deze koorversie zijn gebruikt.

Józef Surzyński schreef orgel- en koorwerken, veelal goed toegankelijk. Diverse composities zijn op cd uitgebracht.

Ad Voesten

AETERNA REX

Verheven vorst de eeuwigheid,
Gij die uw kinderen bevrijdt,
De zege is aan u, o Heer,
De dood ligt aan uw voeten neer.

U, Jezus, zij de heerlijkheid,
Die stralend opgevaren zijt,
Met Vader en met Geest tezaam
Zij eeuwig lof uw grote naam.

Al wat er in de hemel leeft,
Wat op de aarde woning heeft,
De diepte der verborgenheid,
Het buigt zich voor uw majesteit.

(Vertaling uit: *Getijdenboek*
(NRL – Zeist, 1990, blz. 755-756))

Abba Ojcze

Jacek Sykulski

Jacek Sykulski (geb. 1964) is een Pools componist en dirigent. De hymne “Abba Ojcze” (Abba Vader) schreef hij in 1991 voor de 6^e Wereld Jongeren Dag in Czeszochowa, Polen. Het stuk verwierf sindsdien grote bekendheid en werd in vele talen gezongen, maar een Nederlandse bewerking ontbrak nog.

De Nederlandse tekst is van de hand van Albert Meijer, theoloog te Nijmegen. De muziek is origineel gedacht voor solostem en groot koor (vier- tot achtstemmig) a capella, maar is voor deze uitgave omwille van de praktische uitvoerbaarheid bewerkt voor vierstemmig gemengd koor en orgel. De coupletten kunnen eventueel door een voorzanger gezongen worden.

Rob Peters

ORGELMUZIEK EN PSYCHIATRIE

Orgelmuziek wekt bij veel mensen negatieve associaties op. Juist daardoor is het geschikt voor muziektherapie: het maakt gemakkelijk reacties los.

In de eerste sessies van groepsgewijze muziektherapie zijn de deelnemers vaak bang om te bekennen dat zij orgelmuziek mooi vinden. Een hulpmiddel is

het gebruiken van kleuren: met welke kleur associeer je een bepaald stuk orgelmuziek?

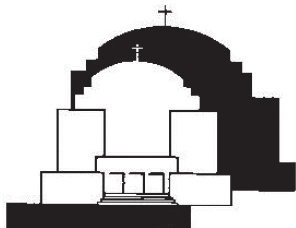
Meestal valt de keuze op wit (huwelijk), zwart (dood), bruin (kerkbanken, kroeg), geel (warmte, geborgenheid) en blauw (hemel, bevrijding, 'weg van alle sores waarmee ik nu zit opgescheept'. Langdurig spel in plenumklank wordt doorgaans negatief beoordeeld. Romantische orgelmuziek en orgelmuziek in de stijl van Jan Zwart en Feike Asma worden dikwijls gekoppeld aan het benauwende van een strenge opvoeding. Met name lichtere barokmuziek (bijvoorbeeld triosonates) leidt dan tot opluchting: 'Kan dat ook op een orgel?'

De orgelmuziek kan zo bijdragen tot genezing alsook tot een verbreding van de muzikale horizon.

Kees Huges in: Het Orgel 98 (2002),
nr. 2,38-39 (samenvatting)

Afscheid van het Koepelkerkkoor

en van organist Gerard van Buul

Pinksterzondag 15 mei j.l. zong het Koepelkerkkoor van de H.Hartkerk (Koepelkerk) in Maastricht voor de laatste keer. Deze datum viel samen met de dag waarop ook de organist G.van Buul zijn carrière als kerkmusicus wenste te beëindigen. Voor het koor was reeds enkele jaren duidelijk dat de teruggang van het ledenbestand en de vergrijzing van de leden een keer tot dit besluit moest leiden. Het koor dat sinds 1967 als gemengd koor optrad, mocht zich tientallen jaren rekenen tot de beste koren van Maastricht.

Sinds de vestiging van de noodkerk in 1916 en de opening van de Koepelkerk in 1922, is er in deze kerk gezongen. Het eerste koor, 'Cor Jesu', startte in juni 1916 onder leiding van L. Neijzen; er werd toen alleen door mannen en jongens gezongen. In 1929 wijzigde het koor de naam in 'Cantemus Domini', om in 1938 weer in 'Cor Jesu' te veranderen, hetgeen tot 1963 ongewijzigd bleef. In dit laatste jaar werden de koren 'Cor Jesu' en het jongenskoor 'Regi Serviam' tot 'Koepelkerkkoor' samengevoegd. De ontwikkelingen in de jaren '60 en de veranderingen in de liturgie, maakten uitbreiding noodzakelijk door ook vrouwen uit te nodigen lid te worden. Zo ontstond, na een grote wervingsactie, in 1967 het gemengd Koepelkerkkoor. Dit koor heeft tot mei 2005 drie dirigenten gehad: Karel van Wersch (1967-1977), Jos Besselink (1977-1999) en Christianne Neven (2001-2005). Eveneens kende het koor drie organisten: Remy Serier (1967-1969), Gerard Quaedvlieg (1970-1980) en Gerard van Buul (1980-2005), die de jaren 1999-2001 ook als dirigent heeft overbrugd.

Koor en organist namen gezamenlijk afscheid van de kerkgemeenschap met de 'Missa Festiva' van

A. Gretchaninoff, uitgevoerd door ruim vijftig koorleden, alsmede door een groot aantal oud-leden. Op deze wijze klonk nog eenmaal het krachtige geluid van het gemengd Koepelkerkkoor. Men nam hiermee voorlopig afscheid van de meerstemmige muziek in deze kerk, vanzelfsprekend met veel weemoed.

Bij diezelfde gelegenheid vierde de kerkgemeenschap tevens het vijftigjarig jubileum van Gerard van Buul als kerkmusicus, waarvan 25 jaar in dienst van de Koepelkerk. Van jongs af aan was hij als pianist en naderhand als organist betrokken bij de kerkmuziek, eerst in Eindhoven en omgeving en sinds zijn aanstelling in 1979 tot directeur van de muziekschool, ook in Maastricht. Vele jaren leidde hij als dirigent het Heerder Mannenkoor. Hij werd in 1980 benoemd tot vaste organist van de Koepelkerk, een functie die hij ook na zijn pensionering als directeur van de dienst Kunst, Cultuur en Onderwijs van de gemeente Maastricht, tot heden voortzette.

Voor zijn verdiensten werd hij in 1997 onderscheiden met de kerkelijke onderscheiding Pro Ecclesia et Pontifice, evenals met de gouden speld van de Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging (NSGV) voor veertig jaar trouwe dienst aan de kerkmuziek. Bij zijn afscheid in mei 2005 werd hem namens dezelfde vereniging op uitvoerige wijze door Aalm. Guido Grond lof toegezwaaid. Deze preees hem in alle toonaarden, voor zijn grote verdiensten voor de kerkmuziek. Namens het bestuur van de diocesane NSGV mocht hij de jubilaris het ereteken van bijzondere verdienste van de NSGV laten opspelden, onder het uitspreken van grote dank voor zijn levenslange inzet.

Na de kerkdienst nam de kerkgemeenschap afscheid van de jubilaris, alsmede van het koor, dat nog met oud-leden herinneringen ophaalde. Enkele leden van het koor blijven als kerkzanger actief als lid van de cantorgroep of voor het zingen van het Gregoriaans. De meerstemmige muziek, zoals door het Koepelkerkkoor vertolkt, behoort tot het verleden.

Wim Mesch,
(oud-)voorzitter van het Koepelkerkkoor

KGL-Bibliotheek-Nieuws

⌘ Tussentijds

Aanvullende liedbundel bij het Liedboek voor de Kerken. Gebonden met leeslint. Een selectie van 217 liederen, die hun waarde in de eredienst ruimschoots hebben bewezen. Geput is uit bundels als Gezangen voor Liturgie, Zingend Geloven, Eva's Lied, Alles wordt nieuw, Liturgische gezangen en Lieder en gebeden uit Taizé.

Nadat het Liedboek voor de Kerken in 1973 verscheen, is in de daarop volgende dertig jaar veel nieuw liedmateriaal ontstaan. Door nu een verzameling van veel gezongen (nieuwe) liederen samen te brengen, komt er met TUSSENTIJDS een bundel beschikbaar die als aanvulling kan fungeren op het bestaande liedboek en als proeftuin kan dienen voor het nieuwe Liedboek dat naar verwachting rond 2010 verschijnt.

Uitgave: Uitgeverij Boekencentrum en Uitgeverij Kok Met register op liturgisch gebruik. Introductieprijs tot 31 oktober 2005: € 15,00. Besteladres: Uitgeverij Kok, Antwoordnummer 18, 8260 VB Kampen.

⌘ Hans Werkman, Naam die oplicht in de nacht

Gedichten en liederen over de naam van God. Een selectie liederen en gedichten over de naam van God van Achterberg, Boogaard, Geerds, Gerhardt, van der Plas, Troost en vele anderen. 80 pagina's, paperback. Prijs: € 9,50. Verkrijgbaar via Boekhandel Berne, Abdijstraat 53, 5473 AC Heeswijk.

⌘ Dienstboek, een proeve, deel II

Leven, zegen, gemeenschap. Voor de Protestantse Kerk in Nederland. In 1998 verscheen Dienstboek, een proeve -

Schrift-Maaltijd-Gebed. In dit tweede deel: Orden, teksten en gebeden voor bijzondere momenten zowel in het leven van de gemeente als in het persoonlijke leven van gemeenteleden. Doop en belijdenis, maaltijd van de Heer, bevestiging ambtsdragers, inleiding in een bediening, bediening van de verzoening, zegeningen, liefde en trouw en uitvaart en rouw. Voor wie oecumenisch georiënteerd is een onmisbaar boek. 1024 pagina's, genaaid gebonden, met zes leeslinten. Prijs: € 21,50. Verkrijgbaar in de boekhandel.

⌘ Willem Barnard, Tegen David aanpraten (psalm 1-41)

Een stille duif in de verte (psalm 42-72) en Psalmgetier (psalm 73-106) en recent Lofzang is geen luxe - gepeins bij psalmen (notities bij psalm 107-150.) Van harte ter inspiratie aanbevolen aan hen die de psalmen lezen en zingen. Uitgave: Meinema, Zoetermeer/Pelckmans, Kampen. Prijs: € 15,90 per boek.

⌘ Rien van den Berg (red.), Totdat het veilig is - 16 psalmen. Met CD.

Het zingen van psalmen staat onder druk. Veel jonge mensen zingen psalmen in een muziekstijl die de hunne niet is, in een taal die ze niet begrijpen. Het project 'Psalmen voor NU' gaat ervan uit dat een kerk die de psalm het raam laat uitwaaien, een verlies lijdt dat door geen enkele liedcultuur kan worden goedgemaakt. De Psalmen zijn Gods liedboek voor zijn volk, een onvergelijkbaar intieme verwoording van de relatie tussen een mens en zijn God. Nieuw van taal (teksten die naar vandaag klinken) en nieuw van muziek (lichte muziek, wortelend in de brede poptraditie van nu). Uitg. Boekencentrum, Zoetermeer, 2005, 2e druk. Prijs: € 27,50 (incl. CD)

- ⌘ **Minco Eggersman, Psalmen voor nu.**
Nieuwe muziektradities komen de kerk binnen, en alleen al omdat de psalmen niet in die tradities vertaald zijn, verliezen ze terrein. Ruim twintig dichters en componisten maken nieuwe versies van alle 150 psalmen, teksten die naar vandaag klinken, en lichte muziek, wortelend in de brede poptraditie van nu. Dit boek en deze CD bevatten: ps. 4, 9, 12, 22, 28, 53, 57, 73, 84, 90, 121, 130, 136, 142 en 147. 120 pagina's, boek en CD: € 22,50. Verkrijgbaar bij: Boekhandel Berne, Antwoordnr. 13004, 5460 VE Heeswijk.
- ⌘ **Marijke de Bruijne, Liederen voor de toekomst.**
Vijftig nieuwe liederen voor vieringen, op muziek van Job de Bruijn, Chris Fictoor, Wick Gispén en Peter Rippen. Hoe het denken over God en geloven ook verandert, het viert en zingen zal doorgaan. In deze vijftig nieuwe liederen is geprobeerd een spoor uit te zetten naar een leven met de Ander, met God, in een samenleving die daarvoor niet meer op vanzelfsprekende wijze begrepen en symbolen aanbiedt. Begeleidingen van de liederen van de vier componisten zijn digitaal te verkrijgen op de website: www.kok.nl/liederenvoordetekomst. Uitgave: Kok, Kampen 2005, 96 blz. Prijs: € 12,50.
- ⌘ **Louis van Tongeren (Red.), Klankkleur De muzikale markering van de zondagsliturgie.**
De Latijnse liturgie kent voor iedere zondag eigen gezangen (het proprium) die nog meer dan de lezingen de kleur van de zondag bepalen. In deze bundel wordt hierop gereflecteerd, en de wenselijkheid om een proprium in de volkstaal te ontwikkelen verkend. De elf artikelen zijn o.a. van Louis van Tongeren, Evert de Jong, Jan Raas, Martin Hoonderdt en Hans Uytendogaard. Dit is deel 6 in de Meanderreeks. Uitgave: Gooi & Sticht, Kampen 2004; 128 blz. Prijs: € 17,50. Aanbevolen!!
- ⌘ **Henk Jongerius & Jan Raas, Voor onderweg 101 Schriftliederen.**
De liedbundel is het resultaat van een 25-jarige hechte samenwerking tussen Henk Jongerius en Jan Raas. De breed gewaardeerde liederen kenmerken zich door een verstilde en ingetogen stijl. De liederen zijn bruikbaar op talrijke liturgische momenten, zowel in de katholieke als protestantse kring. Met eenstemmige muzieknotatie. Prijs: € 19,50. Bij deze bundel is ook een losbladige begeleidingsuitgave verschenen - bestelnummer 89091. Prijs € 32,50. Uitgave: Gooi & Sticht, Kampen 2005; 232 blz. (Zie voor een verdere bespreking: Doorgeven, jrg.19 - 2005, nr.3, blz. 34-35)
- ⌘ **Jos Bielen en Ignace Thevelein (red.), Samuel-liedjes**
Dit zangboekje brengt 14 eigentijdse liedjes samen om te gebruiken in de godsdienstles en bij de vormselcatechese. De eerste 7 liederen sluiten nauw aan bij bijbelverhalen. De tweede reeks omvat een uitgewerkt liedprogramma voor een eucharistieviering waarin kinderen centraal staan. Prijs: € 3,00; orgelbegeleidingen: € 8,00; CD-Samuel-liedjes: € 19,00. (Uitgave: Licap, Brussel)
- ⌘ **Bert Hofman, Ken je het Wilhelmus?**
Een informatief boekje over ons volkslied met bijbehorende CD waarop een aantal uitvoeringen staan. Uitgave: 2005, 45 blz., geb. Prijs: € 9,95.
- ⌘ **Door mensen gezongen - Liturgische muziek in portretten.**
Redactie: M.Hoondert, I. de Loos, P.Post en L. van Tongeren.
Deze feestbundel verschijnt bij gelegenheid van het afscheid van Anton Vernooij op 14 oktober als bijzonder hoogleraar Liturgische muziek aan de Theologische Faculteit Tilburg. Deze feestbundel is een eerbetoon aan Anton Vernooij, die zijn werkzame leven lang dienstbaar is ge-

weest aan de liturgische muziek in Nederland.

Behalve eerbetoen en vriendenboek is deze feestbundel een bundeling van artikelen, die op prikkelende wijze de context van de liturgische muziek thematiseren. 'Door mensen gezongen' verschijnt als deel 7 in de reeks MEANDER van het Liturgisch Instituut en wordt uitgegeven door uitgeverij Gooi & Sticht in Kampen.

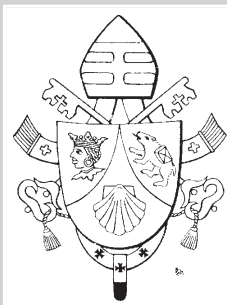
Omvang ca. 275 pg. - prijs: € 27,50.

☞ Hymnarium

In deze nieuwe uitgave van PAMUSE staan alle hymnen uit het Getijdenboek (Ned. Brevier), met hun eigen reeds bestaande melodie, met een passende Gregoriaanse melodie, met een melodie die van het Gregoriaans is afgeleid of met een nieuwe melodie. De uitgave is een ringband en heeft 250 pagina's. De prijs bedraagt € 20. Voor de organist is een begeleidingsbundel beschikbaar (Harmoniale X) voor de prijs van slechts € 7. Besteladres: PASTORAL-MUSIC-SERVICE, Abersland 1315, 6605 MK Wijchen - tel. 024-6425685.

Guido Grond

Paus Benedictus XVI en de muziek

De nieuwe paus heeft zijn hart verpand aan klassieke muziek, met name van componisten als Mozart en Beethoven. Hij heeft dat niet van een vreemde. Zijn broer Mgr. Georg Ratzinger, in 1924 geboren in Oberbayern, speelde reeds met elf jaar op het orgel. Hij was sinds 1964 kapelmeester van de Regensburger Domspatzen. Over Mozart zei de huidige paus eens: "Mozart is in onze ziel binnengedrongen en nog steeds kan hij mij bewegen. Zijn

muziek is niet alleen vermaak, maar is vol van de tragiek van het menselijk bestaan".

Benedictus XVI speelt zelf piano. Als kardinaal speelde hij thuis in zijn appartement, alleen of samen met zijn huishoudster Ingrid, die ooit cellolerares in Hamburg was. Hij wantrouwt theologen die niet houden van kunst, poëzie, muziek en natuur. "Die kunnen gevaarlijk zijn", zei hij eens.

(Bron: o.a. ZENIT en Katholiek Nieuwsblad,
nr. 41 - 8 juli 2005, blz. 16)

VNK - INFO

**Stichting
Verenigde
Nederlandse
Korenorganisaties
Limburg**

Kennismaking met de nieuwe voorzitter

Limburg is niet alleen een provincie waar goed geblazen wordt door de vele harmonieën en fanfares, er wordt ook veel en goed gezongen door de bijna 1100 koren die in de provincie actief zijn. Een ruwe schatting is dat er ongeveer 35.000 Limburgers wekelijks naar hun repetitie gaan om er de zangkunst te beoefenen. Dat is van grote culturele en maatschappelijke betekenis. Men zingt in kinderkoren, jeugd- en jongerenkoren, mannen- en vrouwenkoren, oratorium-, opera- of kamerkoren en ga zo maar door. De kerkkoren nemen in het geheel een belangrijke plaats in. De kerk is altijd een cultuurdruager van de eerste orde geweest en is dat nog steeds.

Het merendeel van de koren is lid van een landelijke organisatie. Daar zijn er velen van. De kerkkoren zijn verenigd in de Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging. Een vereniging met een grote historie en met vele verdiensten voor de groei en bloei van de kerkmuziek in Nederland.

Vertegenwoordigers van die landelijke korenorganisaties in Limburg praten regelmatig met elkaar over de koorzaken die van belang zijn voor de koormuziek in Limburg. Daarvoor is bijna 40 jaar geleden de VNK-Limburg opgericht.

De VNK-Limburg maakt zich sterk voor o.a. de kwaliteitsverbetering van de koorzang, de scholingsmogelijkheden en het bevorderen van kinderkoorzang. Ze is ook de motor achter het Limburgs Korenfestival en de Limburgse Koorzangen in Voerendaal. De VNK-Limburg gaat niet de werkzaamheden van diverse korenbonden overdoen, neen, ze pakt die zaken op die overstijgend zijn en de gehele koorsector in Limburg aangaan.

Gerard van Buul heeft na vier jaar voorzitter te zijn geweest de voorzittershamer aan mij overgedragen. Gerard had een sterke binding met de kerkmuziek. Terecht is hij daarvoor onlangs onderscheiden.

Wat betreft die binding verandert er weinig. Naast mijn werkzaamheden in het onderwijs en mijn beleidsfuncties bij het rijk, gemeente en provincie op cultureel gebied ben ik ruim 35 jaar actief geweest als dirigent van kerkkoren, groot en klein.

Hoewel de kerkkoren de tijd op dit moment niet mee hebben is er geen reden voor pessimisme. Dat levert meestal weinig op. Na magere jaren komen er altijd weer betere tijden.

De VNK-Limburg zal er in overleg met de vertegenwoordiger van de Nederlandse St.-Gregoriusvereniging in haar midden alles aan doen om de kerkmuziek te bevorderen en haar plaats te doen behouden binnen de Limburgse cultuur.

Hans Braun,
voorzitter VNK-Limburg

Bestuurssamenstelling VNK-LIMBURG 2005

Voorzitter:

De Heer H. Braun,
Breibaan 40, 6005 NE Weert

Penningmeester:

Mevr. M. Schmeits,
Nachtorchis 6, 6467 HS Kerkrade

Algemeen bestuur:

Z.E. Heer G. Grond (NSGV)
Gr. Van Hornelaan 5, 6093 Heythuysen

De Heer P.v.d. Velden (REBO)
Schutsboom 5, 5801 DW Venray

De Heer W. Giesbertz (KBZON)
Eickhovenstr. 28, 6367 BZ Voerendaal

De Heer J. Hulzinga (KCZB)
Vogelwikke 15, 6444 VX Brunssum

De Heer R. Griffijn (NBKZO)
Stationsstr. 208, 6361 BH Nuth

De Heer W. Janssen (KNZV)
Deken Schneiderstr. 33, 6271 JC Gulpen

NAAMSWIJZIGING

Centrum voor Amateurkunsten Limburg in:
'HUIS VOOR DE KUNSTEN LIMBURG'

De Stichting VNK-Limburg maakt deel uit van het 'Huis voor de Kunsten Limburg' gevestigd op de Kapellerlaan 36 te Roermond.

Vriendelijk verzoeken wij u de post voor de VNK-Limburg te verzenden naar:

Huis voor de Kunsten,
t.a.v. VNK-L.
Postbus 203, 6040 AE Roermond.
Tel. 0475-399299/
Fax 0475-399298
E-mail: info@hklimburg.nl

Limburgs Korenfestival 2006

Het Limburgs Korenfestival 2006 (LKF) zal worden gehouden op 7 en 8 oktober in het Munttheater te Weert.

GREGORIAANS EN STILTE

“De Nederlandse dichter Adriaan Roland Holst noemt het Gregoriaans ‘eentonig en bedwelmend’. Daardoor, zo zegt hij, worden alle grenzen opgeheven, worden we ingelijfd bij de voortijden en wordt alles doodstil.

Gregoriaans

*‘Stemmen van eeuwen her ontslapen mensen
zongen de zangen van hun vroom geloof
eentonig en bedwelmend
alle grenzen werden nu opgeheven:
en gedooft de rode vuren van het strijden.
Wij werden ingelijfd bij de voortijden,
de wereld werd stil en gaf de geest.’*

(Roland Holst, 1976)

Weer valt het woord ‘stilte’. Blijkbaar gaat het merkwaardigerwijs om muziek die stilte produceert.”

Uit: Het moduleren van de stilte. - De semiotiek van het Gregoriaans,
in: Jacques Janssen, Nederland als religieuze proeftuin.
Deel 2-13/Tweede serie Geestelijke Volksgezondheid.
Uitgave: KSGV Nijmegen, 1998, blz. 54-55.

Nieuws alla breve

"In een bibliotheek in Weimar is een **onbekende compositie van J.S.Bach** gevonden. De directeur van het Bach-archief in Leipzig spreekt van een spectaculaire vondst." (NOS-TT-07-06-'05)

GREGORIAANSE VIERDAAGSE

De stichting Amici Cantus Gregoriani organiseert dit najaar een **cursus Gregoriaans**: van donderdag 13 oktober tot en met zondag 16 oktober a.s. te Wahlwiller. Het Arnold Janssenklooster biedt

een gastvrij en inspirerend verblijf en werktrein gedurende deze dagen. De cursus wordt geleid door zr. Marie-Louise Egbers. Aanmelding bij: Secr. P.Horbach, Boshovenstraat 16, 5561 Riethoven. Tel. 040-2046768

Heel bijzonder vragen wij uw aandacht voor **KKK-STUDIEDAG** op **22 oktober** in Weert, bestemd voor dirigenten van kinder- en jeugdkoren. Zie verder blz. 29.

ZINGT JUBILATE, het officiële liedboek van de Vlaamse katholieke kerkgemeenschap verscheen voor het eerst in 1976. Nu, 30 jaar later, verschijnt de tweede editie. Deze nieuwe editie is een grondig gereviseerde en aangevulde uitgave. Het resultaat wordt **een meer dan 1000 bladzijden tellend liedboek** dat vanaf 1 oktober 2006 verkrijgbaar is.

Het wordt uitgegeven door Uitgeverij Averbode, in samenwerking met de Interdiocesane Commissie voor Liturgische Zielzorg (ICLZ). Bij het Madrigaal (Lemmensinstituut - Leuven) zal tegen 1 oktober 2006 ook een begeleidingsbundel beschikbaar zijn van deze nieuwe ZJ.

Prijs: € 18,95 per exemplaar (excl. verzendkosten). Zie ook: www.kerkmuziek.be en www.koorenstem.be en www.averbode.com/zingtjubilate.

LITURGISCH CONGRES - 22-23 november - Blankenberge (Belgie)

Voor de 50ste keer wordt van 22 tot 23 november a.s. in de Vlaamse Kerkprovincie het liturgisch congres gehouden met als thema **'Werken aan Liturgie - een opdracht voor de liturgische werkgroep'**. Voor meer inlichtingen en een folder, mailt u naar leo.bortier@tongerlo.org

Dinsdagavond 16 augustus j.l. werd de oprichter van de oecumenische Taizé-gemeenschap **frère Roger Schutz**, tijdens een dienst in Taizé, (bij Cluny in Bourgondië) neergestoken door een 36-jarige geestelijk gestoorde Roemeense vrouw. Prior Roger Schutz, 90 jaar oud, is 'er op een bijzondere wijze in geslaagd het christelijk geloof over te brengen op jongeren uit protestantse en katholieke traditie' (PKN-bestuur).

Schutz is altijd diep verbonden geweest met de R.K.Kerk. Kardinaal Simonis roemde Roger in een reactie als 'een icoon van de jongeren en van de eenheid van de christenen'.

Taizé en de gemeenschap is bijzonder bekend geworden door de zgn. Taizé-gezangen, van inspirerende betekenis vooral bij jongeren. Ongeveer 10.000 mensen hebben op 23 augustus de uitvaart bijgewoond.

De protestantse frère Roger wordt opgevolgd door de rooms-katholieke Duitse frère Alois, 55 jaar oud, door de stichter zelf aangewezen als nieuwe prior. Hij is ook bedreven in de Taizé-muziek

Guido Grond

JAARVERSLAG OVER HET JAAR 2004

Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging in het bisdom Roermond

(Het volledige verslag is in te zien bij het bestuur van de koorkringen)

Hoofdbestuur

De diocesane afdeling Roermond werd in 2004 bij het Hoofdbestuur vertegenwoordigd door vice-voorzitter van het diocesaan bestuur Aalm. G. Grond en als plaatsvervanger bestuurslid H. Besselink.

Diocesaan Algemeen Bestuur

In het verslagjaar namen afscheid als lid van het Algemeen Bestuur Pastoor Dr. A. Kurris en de heer Marcel Verheggen en Kapelaan Remy Jacobs. Tot het diocesaan bestuur trad in het verslagjaar toe de heer Jean-Pierre Steijvers te Heythuysen.

Voor zijn vele verdiensten voor de kerkmuziek werd vice-voorzitter Guido Grond op 13 oktober door Burgemeester Truyen van Heythuysen koninklijk onderscheiden en benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau.

Contacten met de Dekenale Koorkringen

Om de relatie met de koorkringen te verstevigen werd door voorzitter Mgr. Willemssen en secretaris Augenbroe een begin gemaakt met het bezoeken van vergaderingen van de besturen en dirigenten van een aantal koorkringen.

Secretariaat en documentatiecentrum

Regelmatig hadden op het secretariaat besprekingen plaats tussen een of meerdere DB-leden en pastores, dirigenten, koorkring- en koorbesturen en/of -vertegenwoordigers over kwesties, waarover een ondersteunend en objectief advies op korte termijn gevraagd of gewenst werd.

De werkzaamheden op het secretariaat geschieden onder verantwoordelijkheid van het bestuur en de bestuurssecretaris, die daarbij werd geassisteerd door een vijftiental vaste medewerkers die op vrijwillige en parttime basis ieder voor zich een deeltaak van de secretaris voor hun rekening namen

In 2004 werden 191 schriftelijke aanvragen voor het toekennen van onderscheidingen ontvangen en behandeld. 11 felicitaties bij koorjubilea werden verzonden; 370 personen ontvingen een onderscheiding: 29 eremedaille in brons; 204 in zilver, 90 in goud, 17 Eretekens voor Bijzondere Verdiensten en 30 overige huldigheden d.m.v. Erediploma en/of kaars.

Het centrum ontving in 2004 wederom een groot aantal partituren uit kloosterbibliotheken en heeft nu mede daardoor de beschikking over een schat aan vocale en instrumentale muziekliteratuur.

Activiteiten

In samenwerking met VNK Limburg werden 8 Koren-Instructie-Avonden (KIA) georganiseerd, 2 studiedagen gregoriaans, 1 kinder-instructie-middag (KIM), 1 studiedag cantoraat, 1 studiedag voor kinderkoördirigenten.

De in het jaar 2000 gestarte coproductie met Muziekacademie KREATO te Thorn omtrent het verzorgen van de combinatieopleiding Kerkmusicus III / meerjarige dirigentenopleiding (MDO) en de opleiding amateur-assistent-kerkkoördinant/-organist werd in 2004 voortgezet. De georganiseerde studiedagen voor kinderkoördinanten moest te elfder ure helaas worden afgezegd wegens gebrek aan belangstelling.

De traditionele voorjaarsstudiedag van de (inmiddels) NSGV-werkgroep Musica Gregoriana had als thema "Gregoriaanse Mariagezangen". 68 Personen namen aan de studiedag deel.

De najaarsstudiedag door Musica Gregoriana onder auspiciën van de NSGV gehouden te Mamelis-Vaals en had als thema "De gezangen voor de kersttijd". Er waren 64 deelnemers.

Op 10 donderdagen werd te Maastricht-Heugem een cursus Gregoriaans voor gevorderden georganiseerd. 18 Deelnemers kregen een NSGV-certificaat van deelname aan de cursus uitgereikt.

Gedurende 12 cursusavonden werd in Stramproy een cursus Gregoriaans georganiseerd door de diocesane NSGV samen met de dekenale koorkring Weert. Er waren 16 deelnemers.

Door vicaris Mgr. Willemssen kon aan 7 deelnemers van een vervolgcursus Cantor het NSGV-certificaat van deelname worden uitgereikt.

Aan de diocesane Cantordag in Thorn in oktober namen een veertigtal diakens, kerkzangers, dirigenten en organisten deel.

In maart had in het Dekenaal Centrum Maastricht en aan het orgel van de O.L.Vrouwebasiliek te Maastricht een studiedag voor organisten plaats. Thema: Theorie en praktijk Zuid-Duitse orgelmusiek.

In samenwerking met het Cultureel Centrum Muziekschool Kumulus te Maastricht werd in juni een studiedag voor organisten georganiseerd in de aula en aan het orgel van Kumulus. Een practicum werd gehouden aan het orgel van de St. Servaasbasiliek te Maastricht.

De opleiding Kerkmusicus III / meerjarige dirigentenopleiding (MDO) en de opleiding amateur-assistent kerkkoördinant/-organist aan de Muziekacademie Kreato te Thorn, waar in coproductie met de NSGV vanaf 2000 de opleidingen worden verzorgd, werden ook in 2004 voortgezet.

Doordat de behoefte aan organisten vooral in de noordelijke dekenaten steeds duidelijker wordt, is door het diocesane bestuur onderzocht of het opstarten van een cursus voor aankomende organisten voldoende deelnemers zou opleveren. De cursus startte in september 2004 met een zestal deelnemers in de St. Lambertuskerk te Horst.

Meer dan 300 kerkzangers waren op zaterdag 3 juli 2004 in de St.-Servaasbasiliek te Maastricht aanwezig om deel te nemen aan een pontificale Hoogmis bij gelegenheid van de Heiligdomsvaart.

Diversen

Begin 2004 werd door het bestuur het Beleidsplan 2005-2010 opgesteld. Centraal staat in het Beleidsplan een strategische wijziging in de jarenlang gevoerde centrale aanpak richting decentralisering en het verleggen van activiteiten en de aanpak daarvan naar de dekenaten..

ROERMOND, 13 juni 2005.

Het bestuur van de diocesane
Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging
in het Bisdom Roermond.

KIM-, KIA- en Cursusverslagen

Cursus Gregoriaans in Stramproy

De dekenale koorkring Weert nam in 2004 het initiatief om in samenwerking met de diocesane NSGV in de Parochiezaal in Stramproy een cursus Gregoriaans te organiseren. In 12

studiebijeenkomsten volgden 16 deelnemers de lessen van Cyriel Tonnaer en Franco Ackermans. Dinsdag 15 februari had de officiële afsluiting plaats die werd ingezet met een avonddienst in de St. Willibrorduskerk, waarna in de Parochiezaal aan de deelnemers een officieel NSGV-certificaat van deelname werd uitgereikt. Aalm. Guido Grond en Jan Augenbroe waren daarbij namens de NSGV aanwezig om de certificaten uit te reiken.

Bij de afsluiting werd door de deelnemers al om voortzetting verzocht.

Korenavond KIA en KPA te Weert, 28 april 2005

In de prachtige Fatimakerk, die helaas aan de eredienst onttrokken gaat worden, werd de koorinstructie- en koorpresentatie-avond gehouden. Ondanks de keuze van bijna alle koren uit ons dekenaat voor de invulling van instructie en presentatie, was het aantal aanmeldingen dit jaar minimaal. Dat de ouder

wordende stem daar een van de redenen van is, wordt steeds duidelijker.

De instructies werden verzorgd door Gemengd Koor St. Joseph Keent o.l.v. dirigent Jan Jansen, Dameskoor St. Lambertus Nederweert o.l.v. Margo Geuns – Scheffers en het gregoriaans koor van St. Willibrordus Stramproy samen met het H. Hart van Jezus Altweeterheide o.l.v. Jac Vries. De instructie duurde van 19.00 tot 20.00 uur. Aansluitend was de Korenpresentatie-avond (KPA). Deze werd ook verzorgd door genoemde koren.

Als derde werk werd bij elk onderdeel het ingestudeerde instructiewerk gezongen waar ook de dames en heren die zich voor de instructie hadden aangemeld actief meezongen. Deze vorm, KIA en KPA, bleek goed te zijn.

In totaal namen koren (zowel één- als meerstemmig) uit zeven parochies deel aan deze avond en zongen 115 zangers en zangeressen. Mede uit het slotwoord door pater Ben Visbeek namens de parochie, bleek dat het een geslaagde avond was geworden die een vervolg verdient. De Korenavond werd besloten met een gezellig samenzijn. Deze avond werd door velen als zeer prettig ervaren. Op naar de KIA en KPA 2006.

Ben van Helvoirt, voorzitter DKW

Musicerende engel, Dom keulen

KIM 3 juli 2005 in de Catharinakerk, Leunen.

Voor de vierde keer werd er een KIM (Kinderkoor Instructie Middag) georganiseerd door de dekenale Koorkring Venray. Zes kinderkoren hadden zich aangemeld voor dit evenement, maar twee koren moesten door omstandigheden afhaken. Dit keer was het thema "Eucharistie" - Waar wordt een lied gezongen in de Eucharistie en waarom?

De koren hadden liedmateriaal gekregen en konden tegelijkertijd een keuze doen uit hun eigen koormateriaal. Opdracht was: aangeven waar het lied dat ze hadden gekozen in de Eucharistie gezongen wordt.

Er werd vol enthousiasme gezongen door 'Kinderkoor Heide', 'Kinderkoor Oirlo', kinderkoor 'De bandelieren' en jeugdkoor 'Tomorrow People', beiden uit Venray.

Zanginstructeur Gerard Franck zette meteen de goede toon met gezamenlijk inzingen. Hij liet de kinderen 'voelen' wat zingen is bij het lied 'Zing met je hart'. Aalm. Grond gaf uitleg over de tekst van het lied 'Zingt Jubilate' en benadrukte nog eens het belang van samen-zang in de liturgie.

Elk koor presenteerde zich met drie liederen en een aandachtig luistrend publiek was daar getuige van.

Tot slot werd gezamenlijk het vredeswenslied 'Vrede voor jou' uitgevoerd, waarbij de kinderen al zingend de kerk verlieten. (zie foto)

Joke Halmans

Cursus Kerkelijk orgelspel

Zaterdag 9 juli j.l. sloten zeven enthousiaste amateur kerkorganisten het eerste jaar van hun, door het dekenaat Horst opgezette cursus 'Kerkelijk orgelspel' af. Een eerste kennismakingsjaar met het kerkorgel en al zijn muzikale facetten. Tijdens een excursie naar het nieuwe "Randebrock" orgel in de parochiekerk van Lottum, werd door Aalm. Guido Grond, vice-voorzitter van de NSGV in het bisdom Roermond, aan de deelnemers certificaten van deelname overhandigd. Tijdens deze feestelijke bijeenkomst roemde Aalm. Grond het initiatief dat leidde tot deze opleiding. Docent Ad Voesten beschrijft het doel van de cursus als volgt: 'Amateur kerkorganisten wordt de mogelijkheid geboden heel praktijkgericht te werken. Onderwerpen als: hoe maak je een eenvoudige liedbegeleiding? Hoe moet ik registreren? Hoe ga je als organist om met Gregoriaanse melodieën? komen veelvuldig aan de orde. Kortom de deelnemers leren hoe je als kerkorganist op een verantwoorde manier om kunt gaan met het instrument en met de zingende en dirigerende mensen om je heen. De opleiding kent geen eindpunt. De organisten kunnen zich blijvend verder bekwamen in hun spel.

ACTIVITEITENAGENDA

* KORENINSTRUCTIE-AVONDEN 2005

Koorkring	Datum	Plaats	Thematiek
Heythuysen	5 oktober	Buggenum	Eucharistie
Helden	6 oktober	Grashoek	Eucharistie
Weert (KIM)	9 oktober	Ospel	Eucharistie, boete en bekering
Thorn	12 oktober	Kelpen-Oler	Eucharistie
Echt	4 november	Stevensweert	Eucharistie

* KORENONTMOETINGSVOND

Koorkring Roermond, op 7 oktober te Vlodrop.

* ACTIVITEITEN VOOR ORGANISTEN

Door het bestuur van KNOV-Limburg zijn voor de komende maanden de navolgende activiteiten gepland: (wijzigingen voorbehouden).

Zondag 16 t/m vrijdag 21 oktober:

Orgelreis naar Groningen en Ost-Friesland (D). Organisatie: S.O.L. Voor aanmelding en inlichtingen: e-mail: St.sol@home.nl.

Zaterdag 5 november:

10.00 - 16.00 uur, kosten 10.-, incl. lunch. Orgelexcursie Luik (B). Nadere inlichtingen bij secr. KNOV-Limburg(en) tel.: 046 437 2673; e-mail: sniekers@12move.nl.

* CURSUS GREGORIAANS SUSTEREN

Dat de beoefening van het Gregoriaans weer volop in de belangstelling staat, blijkt dat geruime tijd geleden reeds door koorbesturen, kerkzangers, kerkmusici en zelfs door leden van profane koren is aangedrongen op het organiseren van een cursus Gregoriaans. De met succes afgesloten cursussen die in 2003 en 2004 werden gehouden in Maastricht en Stramproy hebben de diocesane NSGV daarom doen besluiten om een soortgelijke cursus te organiseren in Susteren en daardoor aan belangstellenden de mogelijkheid te bieden om in eigen omgeving deze cursus te volgen.

De cursus zal worden gehouden tijdens 10 bijeenkomsten in 't Stift, Salvatorplein 2 te Susteren op de **dinsdagavonden 4 en 11 oktober, 1 – 15 en 29 november, 13 december 2005, 10 en 24 januari, 7 en 21 februari 2006, telkens van 19.30 tot 21.30 uur.**

Docent is de heer Franco Ackermans.

De deelnemers dienen in het bezit te zijn van het Graduale Romanum, event. het Graduale Triplex.

In de reeds aan de koren toegezonden informatie werden enkele foutieve data genoemd: 3 en 17 februari 2006 moeten worden vervangen door 7 en 21 februari 2006.

* **NAJAARSSTUDIEDAG GREGORIAANS**

Door de werkgroep Musica Gregoriana wordt op zaterdag **8 oktober** a.s. de traditionele najaarsstudiedag Gregoriaans georganiseerd in Mamelis. Inleiders van de dag zijn Pastoor Drs. A. Van Hout en de heren Cyriel Tonnaer en Franco Ackermans.

Voor nadere inlichtingen en aanmelding kan men terecht op het secretariaat van de diocesane NSGV te Roermond, Swalmerstraat 100, telefoon 0475-386725 (op werkdagen tussen 14.00 en 17.00 uur) per fax : 0475-386797 en e-mail: info@nsgvroermond.nl.

* **STUDIEDAG KINDERKOORDIRECTIE, WEERT**

Op zaterdag **22 oktober** organiseert de werkgroep KIND-KOOR-KERK een studiedag voor dirigenten van kinderkoren. Als speciale docent is Sylvère van Lieshout aangetrokken. Hij zal bijzondere aandacht schenken aan: een brommer in het koor; slagtechniek en het effect ervan; bespreken en oefenen van liedmateriaal.

De studiedag vindt plaats van 10.30 tot 15.30 uur in **Gemeenschapshuis Groenewoud Kesselstraat 28, 6004 TX Weert**. Tel. 0495-521069. Kosten bedragen € 17,50 p.p. (incl.lunch en koffie). Voor opgave/informatie NSGV Roermond: 0475-386725 en Helna Beelen: 0495-625175.

* **MUZIEK DOE MIDDAG, NUTH**

Zaterdag **29 oktober** is er van 12.00 tot 17.00 uur een Muziek Doe Middag voor kinderen, kinder- en jeugdkoren, dirigenten, leiders en geïnteresseerden. Tijdens deze middag krijgen koren de kans zich voor te stellen d.m.v. een kort optreden. Er zijn workshops rond stemgebruik, beweging, opstelling en nieuw repertoire. De Limburgse koorschool Cantarella o.l.v. Harrie Spronken verleent haar medewerking. De middag vindt plaats in Cultureel Centrum Nuth, Wilheminastraat 3, Nuth. Info bij Richard Griffijn, 045-5244772.

* **OECUMENISCHE BASISCURSUS: het leiden van een kinderkoor of kindercantoorij**

Op **29 oktober** a.s. gaat in Borne een **basis cursus kindercantooraat** van start.

Het betreft een oecumenisch opgezette cursus van 10 zaterdagochtenden voor (amateur-) dirigenten en kerkmusici die een kinderkoor of -cantoorij leiden of willen gaan leiden in de protestantse of rooms-katholieke eredienst. Twee grote landelijke kerkmuziekorganisaties, de rooms-katholieke NSGV en de protestantse SLSK dragen deze basis cursus. Unisono biedt ondersteuning. De cursus vindt plaats op tien zaterdagen van 10.00 tot 13.00 uur in de periode van 31 oktober tot en met 4 februari. De locatie is het Kulturhus te Borne. De kosten bedragen 185 euro, exclusief lesmateriaal en consumpties. Informatie, folder en aanmeldingsformulier zijn te verkrijgen bij: Wim Ruessink, Unisono, Plompstorengracht 3, 3512 CA Utrecht, telefoon 030-233 56 30, fax 030- 233 56 81, e-mail : ruessink@amateurmuziek.nl.

Vacature in de Kerkmuziek

Het herenkoor van de Koepelkerk te Maastricht is op zoek naar een

DIRIGENT (M/V)

voor het verzorgen van de wisselende en vaste gezangen tijdens de Eucharistievieringen. Het koor zingt 2 x per maand op zondag om 10.45 uur tijdens de hoogmis. De repetitie is op woensdag van 19.00 tot 21.00 uur.

Voor nadere informatie kan men terecht bij:

de heer J.J.T.M. Geerards, Bellefroidellunet 2A
6221 KN Maastricht, telefoon 043-3251420.

Jubilea en onderscheidingen

Onderscheiding Jan Kollee uit Weert

De 86-jarige Jan Kollee heeft zondag 30 januari een hoge onderscheiding van de Nederlandse St.-Gregoriusvereniging ontvangen, het ereteken in goud voor bijzondere verdiensten met oorkonde en draaginsigne. Deken Jo Coenen van Weert reikte hem de versierselen uit in de parochiekerk De Verrezen Christus in Moesel-Weert, waar 'zijn' koor 'Cantiamo' de eredienst vocaal verzorgt. Het bestuur van dit koor heeft de nodige stappen ondernomen om de uitreiking van deze hoge kerkelijke onderscheiding mogelijk te maken.

Jan Kollee is als organist en koordirigent bijna zeventig jaar betrokken bij de kerkmuziek. Hij gaf les op tal van plaatsten en bespeelde het orgel van vrijwel alle kerken in de regio Weert. Dat doet hij overigens nu nog steeds. Veel kerkbesturen doen een beroep op hem bij rouw- en trouwdiensten en hij laat hen vrijwel nooit in de steek.

Vele jaren runde hij op diverse locaties in Weert zijn eigen muziekwinkel, had hij een eigen accordeonvereniging en was hij oprichter en zeven jaar lang muzikaal leider van het Weerter Operettekoor.

In 1987 begon hij aan een nieuwe uitdaging. Hij werd organist en dirigent van gemengd kerkelijk zangkoor 'Cantiamo' en in 1995 nam hij er nog maar een taak bij: muzikaal leider van het seniorenkoor 'Wij Willen Zingen'.

Componeren en arrangeren doet hij nog dagelijks.

Wiel Heijkers, Vz. 'Cantiamo.'

Koorjubileum St. Odiliënberg

St. Otgerus

Kerkelijk zangkoor 100-jarig bestaan op 5 juni 2005

SALARIËRING KERKMUSICI 2005

De honoreringsbijdragen op uurbasis zijn per 1 januari 2005 met 1,2% verhoogd. De bedragen zijn bruto per uur.

BEVOEGDHEID	DIRIGENT EN ORGANIST	DIRIGENT OF ORGANIST
Niveau I	€ 38,55	€ 25,70
Niveau II	€ 33,75	€ 22,45
Niveau III	€ 28,95	€ 18,90
Amateurs-niveau A	€ 24,10	€ 16,10
Amateurs-niveau B	€ 16,10	€ 10,95

ZINGEN EN LITURGIE ONLOSMAKELIJK VERBONDEN

Zingen en liturgie zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Het is vanzelfsprekend dat er gezongen wordt in onze vieringen. De vraag is niet OF we zingen, maar WAT we zingen. Waarom is zingen zo belangrijk?

'Wie zingt, bidt dubbel', zei de kerkvader Augustinus. Hij geeft daarmee aan dat zingen het spreken versterkt, intenser maakt. Wat we nog maar stamelend kunnen zeggen, durven we wel te zingen. Wat leeft in ons hart en nog geen woorden heeft, kunnen we wel verklanken in een lied.

Liturgie is een zaak van de hele mens.

We zeggen 'ja' tegen Gods Woord met heel ons hart, heel ons verstand. We worden aangezet tot waarachtig leven, tot leven in Gods licht. De vreugde die dat geeft, zingen we uit, de pijn die dat meebrengt (geloven is ook: loslaten, omkeren., bekeren) zingen we uit. (....)

*Zing met plezier en toewijding,
zing uit wat in je leeft -
'een hooglied voor de Heer,
zingen maakt gelukkig' (psalm 147)*

(Uit: Overzicht van de gezangen - 2 (2005)
Werkgroep voor Liturgie Heeswijk)

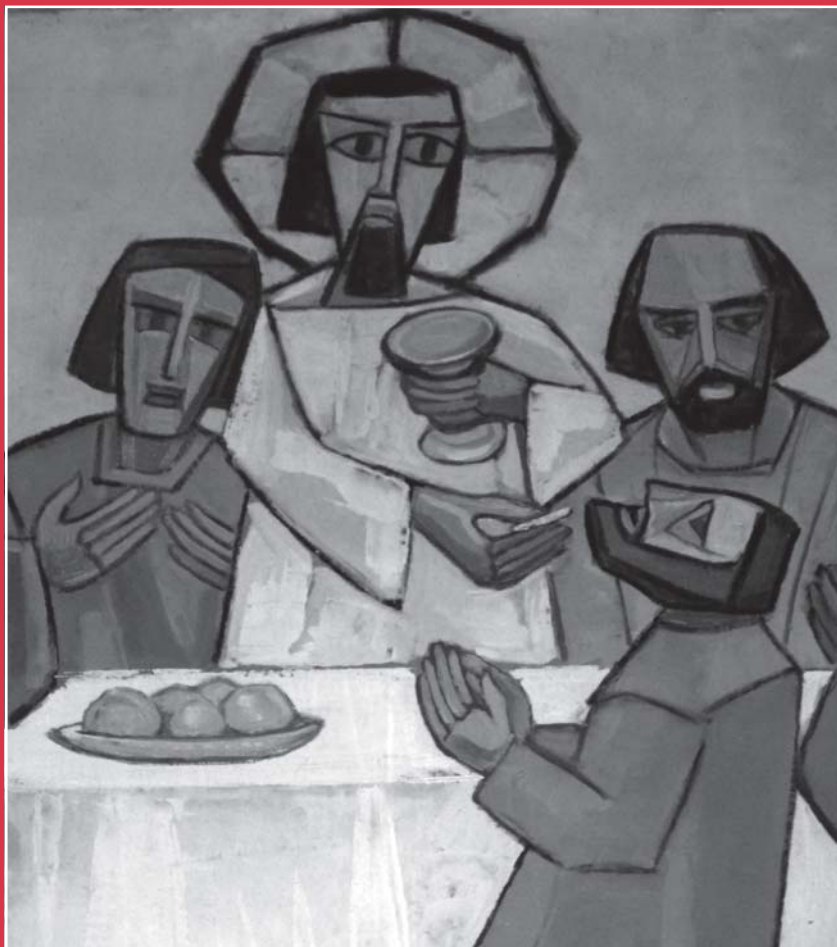
Zo is het toevallig ook nog eens...

OVER DE PSALMEN

In zijn boek "Psalmgetier - gepeins bij Psalmen" (Uitgave Meinema, Zoetermeer 2004), schrijft Willem Barnard in zijn dagboekachtige aantekeningen bij dit derde deel, handelend over de Ps. 73-106, het volgende: "Ik houd zoveel van de psalmen dat ik ze soms, vaak, pijnlijk mis in de kerkdienst. Allerlei liederen worden gezongen, soms zelfs mooie ... Maar die liederen zijn geen teksten uit de Schrift, het zijn in het beste geval kanttekeningen bij de Schrift. In vele gevallen trouwens tot mijn ergernis kanttekeningen bij de religieuze verwerking van de Schrift. Het vrome gevoel rijst dan de liturgische pan uit (verontschuldig de beeldspraak) en vrome gevoelens moeten zich bescheiden ter zijde houden."

2005

Jaar van de Eucharistie

Afbeelding: detail uit het Laatste Avondmaal van Piet Moonen (1964) / Foto: R.P. / Tekst: G.G.

EUCCHARISTIE
BRON VAN ZINGEND GELOVEN
DOEL VAN GELOVEND ZINGEN
ZINGEND HOOGTEPUNT VAN GELOVIG ZINGEN EN LEVEN

